

denně. Odvolací soud tato zjištění převzal. Za tohoto stavu věci nemůže býti ani řeči o tom, že žalobce byl u obce plně zaměstnán a že služba obecního strážníka byla jeho výhradním povoláním. Naopak žalobce měl několik zaměstnání, z nichž žádné nebylo jeho výhradním povoláním (srv. také rozhodnutí čís. 1954 .sb. n. s.).

Čís. 5378.

Nevyhověl-li odvolací soud (byť i nesprávně) ve formě rozsudku výtce zmatečnosti, nelze si do toho stěžovati.

Není závady, by v žalobě o plnění nebylo se domáháno též určení předurčujícího právního poměru.

Pokud není skutkovým přednesem žalobcovým opodstatněn (§ 396 c. ř. s.) nárok, by bylo převedeno na žalobce vlastnictví ku pozemku, jehož žalovaný nabyt dle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 15. října 1925, Rv II 626/25.)

Žalobce domáhal se na žalované, by bylo zjištěno, že mu přísluší vlastnické právo k pozemkům, a by žalovaná byla uznána povinnou, vydati mu vkladu schopné prohlášení ku vkladu vlastnického práva. Procesní soud první stolice uznal rozsudkem pro zmeškání podle žaloby. Žalovaná uplatnila v odvolání zmatečnost dle §u 477 čís. 5 c. ř. s. a nesprávné právní posouzení. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Žalovaná, která jest pro choromyslnost úplně zbavena svéprávnosti, napadla svým zástupcem, podle §u 90 org. zák. zřízeným, rozsudek pro zmeškání jednak z důvodu zmatečnosti podle §u 477 čís. 5 c. ř. s., protože dřívější její opatrovník v dorozumění se žalobcem první rok zmeškal; jednak z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Odvolací soud rozhodl o odvolání — jak praví v důvodech — v neveřejném zasedání nejen ve příčině důvodu zmatečnosti (§ 471 čís. 5 a § 473 odstavec první c. ř. s.), nýbrž i ve věci samé, protože se strany vzdaly ústního jednání odvolacího (§ 492 c. ř. s. ve znění zákona ze dne 8. června 1923, čís. 123 sb. z. a n.) a vydal rozhodnutí, které co do formy není ani rozsudkem, ani usnesením. Na rozsudek poukazuje nadpis: »Jménem Republiky« a výrok rozhodnutí: »Odvolání se nevyhovuje, napadený rozsudek se potvrzuje«. Na usnesení poukazuje úvod »Krajský jako odvolací soud usnesl se...« a vynechání jmen soudců, kteří rozhodovali (§ 417 čís. 1 c. ř. s.). Správně mělo býti rozhodnuto rozsudkem, do jehož nálezu mělo býti pojato také usnesení, jímž bylo odvolání, pokud uplatňovalo zmatečnost, zamítnuto (§ 497 a § 473 první odstavec c. ř. s.). Ale tato formální vada nemá významu, protože zmatečnosti nezakládá a v odvolání není ani vytýkána a protože z odůvodnění je zjevno, že odvolací soud jak vytýkanou zmatečnost, tak roz-

hodnutí ve věci zkoumal a že odvolání nevyhověl ani co do zmatečnosti, ani co do nesprávného právního posouzení věci. Právě z toho důvodu, že odvolací soud zkoumaj zmatečnost, této neshledal, není dovolání, pokud napadá usnesení odvolacího soudu o zmatečnosti, přípustným a bylo je podle §§ 507 a 523 c. ř. s. odmítnouti. Do usnesení odvolacího soudu v řízení odvolacím lze si totiž stěžovati jen ve případech v §u 519 c. ř. s. přesně vytčených. Zde by mohl přijíti v úvahu jen předpis čís. 1 §u 519 c. ř. s., kterého však tu není, protože podle tohoto předpisu a ustálené praxe nejvyššího soudu připouští se rekurs jen do usnesení odvolacího soudu, jímž bylo odvolání odmítnuto, t. j. odmítnuto z důvodů formálních, uvedených v §u 471 čís. 2 a 3 a v §u 474 odstavec druhý c. ř. s. buďsi pro nepřípustnost, nebo pro opožděnost, nebo pro formální vadnost, ale nikoli v těch případech, kde bylo odvolání zamítnuto, nebo-li kde mu nebylo vyhověno, protože odvolací soud, zabývá se vytýkanou zmatečností věcně, neuznal ji za opodstatněnou. Nemůže se tedy dovolací soud obíratí dovoláním, pokud pod titulem důvodu nesprávného právního posouzení věci znovu uplatňuje zmatečnost prvního rozsudku z toho důvodu, že byl vydán rozsudek pro zmeškání proti choromyslné žalované, jejíž zákonný zástupce se k prvnímu roku nedostavil.

Za to však nelze upříti oprávnění dovolacímu důvodu nesprávného právního posouzení věci podle §u 503 čís. 4 c. ř. s., pokud jde o rozhodnutí ve věci samé. Rozsudek pro zmeškání prvního roku lze vydati proti žalovanému na návrh žalobcův jen na podkladě skutkového přednesu žalobcova, vztahujícího se na předmět sporu, pokud snad není vyvrácen důkazy, jež má soud po ruce. Soud je povinen pokládati za pravdivý jen skutkový přednes, ale volnost právního posouzení jest soudu zachována, takže soud jest zejména povinen zkoumati, zda nárok žalobní možno podle zákona z přednesených skutečností vyvozovati. Shledá-li soud, že nikoli, musí návrh žalobcův na vydání rozsudku pro zmeškání proti žalovanému vyříditi zamítnutím žaloby. A tak tomu mělo býti i v souzeném případě. Zástupce žalobcův nepřednesl při prvním roku nic nového, takže jest rozhodným jen obsah žaloby. Skutkovým podkladem žaloby jest tvrzení, že žalovaná n a b y l a k n i h o v n í h o v l a s t n í c t v í sporných parcel podle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., že peníze k zaplacení pozemků byly žalované poskytnuty žalobcem s ujednáním, že »po přidělu v důsledku ustanovení čl. I. (4) zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. b u d e v l a s t n í c t v í n a ž a l o b c e p ř e v e d e n o, protože o přiděl ucházel se vlastně on, protože žalovanou živí a tato pro chorobu nemá na pozemku zájmu«. Dále obsahuje žaloba ještě tvrzení, že žalobce sporné pozemky obhospodařuje, platí dávky, neplatí nájemného, počíná si jako vlastník a že je za takového žalovanou uznáván. Tyto skutečnosti však nijak nestačí k odůvodnění žalobního návrhu, který zní, by bylo zjištěno, že žalobci p ř í s l u š í p r á v o v l a s t n í c k é ke sporným parcelám a že žalovaná jest povinna vydati mu vkladu schopné prohlášení, že se mu v k l a d p r á v a v l a s t n í c k é h o p o v o l u j e. Není ovšem správným názor dovolání, že prý nelze takto hromaditi prosbu určovací s prosbou o plnění

a že by žalobkyně musila dokázati právní zájem na určení po rozumu §u 228 c. ř. s. Prosba určovací jest v tomto případě sice potud pochybena, pokud žádá zjištění, že žalobci přísluší právo vlastnícké, kterého bez knihovního vkladu nelze nabýti (§ 431 obč. zák.), takže mu přísluší nejvýše jen obligační nárok na splnění tvrzeného ujednání, ale jinak není vyloučeno, by žalobce nežádal v žalobě o plnění také určení právního poměru, který jest otázkou předurčující pro rozhodnutí o nároku na plnění. Tuto předurčující otázku musil by soud v důvodech řešiti, i kdyby do žalobní prosby nebyla pojata (srv. § 236 c. ř. s.). Podle čl. I. (4) zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n., na který se žalobce sám odvolal, smí však nabyvatel pozemky, nabyté podle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům zciziti mezi živými do deseti let jen se svolením pozemkového úřadu, svolení to musí býti vykázáno v návrhu na zápis práva vlastnického a tohoto svolení není jen tehdy třeba, jde-li o zcizení mezi manželi, nebo s rodičů na potomky. Převod tohoto vlastnického práva na žalobce — jak tento v rozsudku žádá — mohl by se tedy státi jen za podmínek zmíněného zákona. Vždyť byla žalovaná nabyvatelkou pachtovaných pozemků a pro ni bylo právo vlastnické s obmezením podle čl. I. (4) cit. zák. do knihy pozemkové vtěleno; k tomuto obmezení musil soudce při rozhodování o prosbě žalobní tím spíše hleděti, že na ně byl ještě upozorněn knihovním lustrem na žalobě, které měl při rozhodování po ruce. Žalobce však ani svolení pozemkového úřadu netvrdil, tím méně předložil, a netvrdil také, že je potomkem žalované. Nebyla tedy prosba žalobní v přednesených skutečnostech podle zákona odůvodněna a měla býti rozsudkem pro zmeškání zamítnuta. Odvolací soud byl si toho vědom, ale domnívá se, že tento důvod nebyl kryt odvolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci. V tomto směru nelze však s ním souhlasiti. Odvolání uplatňovalo důvod nesprávného právního posouzení věci také v tom směru, že »ujednání žalobcem tvrzené, jež se stalo roku 1920 v čase, kdy žalovaná nebyla již příčetnou, nestačí jako důvod nabýti práva vlastnického pro žalobce, že proto nelze z důvodu tohoto ujednání požadovati vynesení rozsudku v tom směru, že vlastnické právo se na žalobce převádí a že, pakliže byl vynesen rozsudek v tom směru, byl vynesen na základě nedostačujícího skutkového podkladu«. Třebaže tedy odvolání necitovalo výslovně zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. — a nemusilo jej citovati, protože právo zná soud — uplatnilo přece odvolací duvod nesprávného právního posouzení věci v tom směru, že ujednání samo nestačí a že byl rozsudek vynesen na základě nedostačujícího skutkového podkladu. Odvolací soud vykládá tento uplatněný důvod příliš úzce, jakoby vsunutou větou, že »žalovaná nebyla v čas ujednání již příčetnou«, byla popírána platnost ujednání. To jest však omyl, protože odvolání netvrdilo neplatnost, nýbrž nepostačitelnost ujednání a nedostačující skutkový podklad pro žalobní nárok. V tom směru právem vytýká dovolání napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení věci proto, že odvolací soud, ač mezeru žaloby seznal, žalobu nezamítl, ač ze žalobního děje nevyplývá žádaný nárok.